

בט א מיי פ"ב מהל'  
אסורי ביאה ה"ט  
סנה לאון קה עוש"ע  
אה"ע סימן טו ע"פ כו:  
פ ב מיי וסמ"ע עוש"ע  
שם:  
פ"א ב מיי פ"ב מהל' יבום  
הל' טו סנה ע"פ נא  
טו"ע אה"ע סימן קסח  
סעף א:  
פ"ב ד מיי פ"ב מהל' ג  
סנה ע"פ שם עוש"ע  
שם טו קסו פ"ו:  
פ"ג ד מיי פ"ב מהלכות  
סנה הלכה א:

תוספות ישנים

איפוך א"א. דסנה  
היא להחמיר יותר שלא  
במקום מצוה ועוד לגלות  
ערוהה דמשמע דק"ס  
סנה ע"פ אה"ע דהו"ט  
יבום שיהא במקום מצוה  
וא"כ יש לו למר במקום  
מצוה היא אסורה וצ"ע  
מותרת וקרא א"כ אל  
אחותה לא תקח למשמע  
שמיטה אסורה וק"ס  
שלא במקום מצוה א"כ  
פ"א יאמר ע"י.  
מסנה כי פרקי מרישה  
דקרא לטפיה דכתיב  
ואשה אל אחותה לא תקח  
דמשמע שתיקן אסורות  
וכנה לגלות ערוהה  
דמשמע ערוהה דקרא  
דה"י משנין מסנה  
במקום מצוה היא אסורה  
וצ"ע ומה"ל  
במקום מצוה שתיקן  
אסורות וא"כ כשנאמר  
עליה פה לחשך דבר שאין  
לנו למר מסנה וי"ט  
במקום מצוה שתיקן  
אסורות שלא במקום מצוה  
היא אסורה וצ"ע  
מותרת: פ"ב ד מיי  
פ"ד רבי פ"ב ד מיי  
שמעון. וא"כ בין ד' ו'  
לא מפי' כרת מלרוב  
ומפי' ליה לזרע ערוה  
בזיקה לזרע שמעון א"כ  
אזרעה שמעון עוש' מנין  
ד"ה אמרין לע"ל  
וקאמר ח"ל וכדתיב ו"כ  
השאל דלא מפקינן  
מלרוב כרת לא כתיב  
כרת גבייה ו"כ עוש'  
מנין. ו"ל דליכא דין רק  
אזרעה דא"כ לא לפטור  
מחללה כמו דלמרינן  
לקמן (ט) דחייב לאון  
חוללות. ו"ל דבין דמפי'  
מלרוב שום זכות  
דקאמר לרוב כ"י  
שמעון א"כ מייירי זרע  
ערוה בזיקה ממנה כל  
זכות מני י' לו להשיב  
ערוה להיות בכלל כרת  
דכתיב: כי כל אש אשר  
יעשה מכל המועצות  
האלה ויכרת:  
(א) ו"ל ע"פ ש"ס חסם  
דיבא ראשונה לא שריא  
רק על ידי חתימה הלא  
אלה הכה דיבא ראשונה  
היתה בשיאר גמור א"כ  
לא ליה הכותב ליקנה  
והוא"ה מיד לאחר  
ביאה:

הגהות וציונים

[א] דפ"ו גופה: [ב] צ"ל  
ברותה (רש"י, וכו')  
בראשונים וכתבתי:  
[ג] היבא בתיבא.  
יעב"ץ (גליון):  
[ד] "ולקחה"  
בדפ"ו ונוסף ע"פ  
מהרש"ל [השלם], ועי'  
במקומות המצוינים  
במסורת הש"ס: [ה] צ"ל  
לברתן (גליון): [ו] ברוב הכתי' נוסף דאחות אשה, ועי' ערוך לנו וישרש יעקב: [ז] נראה להוסיף בחיי  
(בבב"ב): [ח] כתי' לא פ"ב וצ"ע: [ט] כתי' שבר"ה דאי קרינן: [י] ע"פ מהרש"ל  
[י"א] (מגיה דפ"ו "ודחית"), ובנוסף ורש"י שבר"ה וקצת כתי' ודחית (מפי' ה): [י"ב] צ"ל פירושו (גליון):  
[י"ג] מ"א ועוד קשה (גליון) ובמהרש"ל [השלם] כתב דצ"ל וקשה דקרינן: [י"ד] צ"ל בויבמה (בבב"ב): [י"ה] הוא  
תירוץ אחר עם תירוץ התוס' שבפנים (ת"י):

**למישרי** צרה שלא במקום מצוה, ואל"ת להנהו שנויי לעיל  
דמנכרי קרא לערוה גופה מנח' והו' למישרי צרה  
שלא במקום מצוה וי"ל דנפקא להו' מהיכא דנפקא ליה לרצי:  
**מאי** ולקחה בו, מנינו למימר דמייתורא דה"ל דרשי' תרין  
ליקוחין כדדרשינן צ"פ  
דקדושין (דף מה.) ושלח ושלח מלמד  
שהשליח עושה שליח אצל בקונט' פי'  
דולקחה משמע דנפלו לו שמים ואמר  
רחמנא ולקחה לאחת ולא לשתייהן  
ולכא להקשות לפירושו דלמא' להא'  
גופא אינטרין לכשנפלו לו שמי יצמות  
מצית אחד שלא ייצם אלא אחת מנח'  
ליה למידרש כל היכא דליכא תרין  
לקוחין כו' דהא דרשינן לה צהולין  
(לקמן דף מה.) מנח' צית אחיו צית  
אחד הוא צונה ואינו צונה שמי צמים  
וא"ת ודלמא' אחת קרא למימר שייצם  
הצרה ולא הערוה ולמ"ד ערוה  
(ה) לא כריכא קרא ינחא:

**כל** היבא דאיכא תרין לקוחין כו'.  
וא"ת חייב עשה נמי לימכרי  
לצרה דליכא למימר דלי צעי האי  
נסיב ולי צעי האי נסיב ועוד חייבה  
דשהתא ליכא צרע ערוה כרת וא"כ  
חייבי חליצה כמו חייבי עשה דמרינן  
להו' מיצמותו צפרק שני (לקמן כ.) וי"ל  
דחייבי עשה דלימכרי לחליצה וליח'  
צרו זיקה קצת הו' כלל ולקחה וא"כ  
צרת ערוה ע"כ לא צעיה חליצה דלי  
צעיה הו' כלל ולקחה ועוד ולקחה  
משמע לשון תפיסת קידושין הלכך  
חייבי עשה דתפסי צרו קדושין הו'  
כלל ולקחה: **מלמד** שמגרשה  
בגט ומחזירה. צפרק המולך (לקמן  
דף טו.) אמרין דלימכרי דס"ד  
מצוה דרמא רחמנא עליה עבדה  
השתא תיקום עליה צאיסור אשת אח  
ומימה דמשמע דליבאה שניה לא  
רין קרא להמיר ואמאי והא מצוה  
דרמא רחמנא עליה עבדה מצוה  
ראשונה דהא ביאה שניה לא דחיא  
חייבי לאון כדלמך צפרק שני (לקמן  
כ.) ושם וי"ל דביאה שניה לא כריכא  
קרא דסנה הוא דלא אמר רחמנא  
יבא עליה לגרשה אחר ביאה ראשונה  
ומ"מ ביאה שניה לא דחיא חייבי  
לאון דרשות היא וליכא עשה אלא  
ביאה ראשונה א: **ויבמה** ע"ל  
ברחה. הכה משמע דמ"ל דרש'  
לה ומימה דצ"ק דקידושין (דף יד.  
ושם) משמע דדריש מה"ל ביאה גומר  
צה ואין כו' דפרין התם והא מיצעי  
ליה ויצמה על כרתה א"כ לימא קרא  
ויצם וי"ל דהתם הכי פריך א"כ  
לביאה גומרת צה גרידא אחת נימא  
קרא ויצם ובענין זה יש לקמן צפרק  
אלמנה (דף סו: ושם) א"כ

לימא קרא והיא עקדים לא תכלי וקשה (דף יט:)  
דרשינן מיצמה (דף יט:) ענין יצמין הראשונים עליה ואל"ת יחזק דרשינן  
הני תלמא דרשות מיצם ויצם ויצמה ובענין זה צריש האש'  
מקדש (קדושין דף מה.) דרש' שלשה דרשות מושלחה שלח ושלח  
ושלחה: **אין** חייבין א"א ע"ל דבר שזדונו כרת. למעוטי חייבי  
לאון ועל שגגות חטאת למעוטי פסח ומילה דלית בהו' חטאת כדתנן  
צ"ק דכריתות (דף ג.) ולא צעודת כוכבים אלא על דבר שזדונו כרת  
למעוטי מנפק ומנשק ושגגות חטאת למעוטי דבר שאין בו מעשה:

מה

בחי' להוסיף בחיי  
רש"י שבר"ה דאי קרינן: [כ] ע"פ מהרש"ל  
[י"ג] (מגיה דפ"ו "ודחית"), ובנוסף ורש"י שבר"ה וקצת כתי' ודחית (מפי' ה): [י"ד] צ"ל פירושו (גליון):  
[י"ה] מ"א ועוד קשה (גליון) ובמהרש"ל [השלם] כתב דצ"ל וקשה דקרינן: [י"ז] צ"ל בויבמה (בבב"ב): [י"ח] הוא  
תירוץ אחר עם תירוץ התוס' שבפנים (ת"י):

מאי טעמא. כלומר היכי מידרשא היתר מהכא: במקום ע"יה הוא.  
דכתיב לררור למיכר צרה ולא צמקוס אחר: אימא ערוה גופה"ל שלא  
במקום מצוה תשתרי. מדכתיב עליה דקאי נמי אחותה אשה: כ"ל  
שבחייה. אשתן לא תשא אח אחותה: **תרי קראי בתיבי**. מעיקרא  
כתיב לררור דמשמע לא היא ולא  
צרתה והדר כתיב לגלות ערוהה  
דמשמע חדל הוא דאסירא: במקום  
מצוה שתיהן אסורין. כדכתיב עליה  
דמשמע צמקוס עליה: **ואיפוך א"א**  
במקום מצוה היא אסורה וצרתה  
מותרת. דהא עליה אלגות ערוהה  
דמשמע חדל למדרש הכי צמקוס  
עליה הוא דלא אסיר לן אלא חדל  
וקרא לררור אשלא צמקוס מצוה:  
א"כ פ"א יאמר ע"יה. דכלל עליה  
נמי כי קשו לן קראי אהדי משנינן  
להו' מסנה הכי הימירא למלוה  
ואיסורא שלא צמקוס מצוה הלכך  
עליה לחדושי אחת למדרשה אללרור  
ולמיכר צרה צמקוס מצוה כערוה:  
ממאי דהאי ע"יה פ"א יאמר. אכרה  
ולא לערוה (ט) דלמא' למישרי תרויהו  
צמקוס מצוה אחת והכי משמע ואשה  
אל אחותה לא תקח לררור לא היא  
אלא צרה ואם עליה דמקוס מצוה היא  
אפי' צמייה יתקיים (כמו) יצמה יבא  
עליה דייבום: פ"ב ד מיי. צפרק  
ד' אחים (לקמן דף סו: כ.) א"כ חסין שנים  
מהם נשואין שמי אחיות או אשה  
וצמה ומתו ונפלו לפני השלישי הרי  
אלו חוללות ולא מתיצמו. לפי ששתייהן  
זקוקות לו מקדושי שני אחיו וזיקה  
הו' כקצת קדושין ואי מייצם חדל  
מנייהו קנסי צמות זקוקות צמייה  
וזקוקות היא כשמתו אצל חליצה צעיה  
דלא אליס למיחיו כחמות אשה מנח'  
לפטר צלל כלום ומניח צמייה  
רצי שמעון פטור צמייה מן החללה  
ומן הייצום וילפי טעמא (ט) מלררור  
צעיה שפעו צרות זו לזו כגון הכה  
דנעשו האחיות צרות זו לזו בזיקה לא  
יהא לן ליקוחין אפילו צמח מתן:  
א"כ. דהאי ולקחה לגופיה הוא דלמא'  
נימא קרא ולקח מאי ולקחה דמשמע (ט)  
דשמיס נפלו לו מאחיו ואמר רחמנא  
ולקחה לאחת ולא לשתייהן אי קרינא'  
ולקחה צלל חדל מינייהו שרין כל  
חדל מינייהו ואי לא קרינן ולקחה  
צלל חדל מינייהו כגון שהאחת ערוה  
תרויהו אסורין. וצרות צרותיה נמי  
מהכא נפקא דמשנפלה לו צרת ערוה  
מאחיו הראשון ונדחית (ט) הערוה ממנו  
נאסרה עליו עולמית משום אשת אח  
וכשנתיצמה לאחיו השני ולו אשה  
אחרת ומת ומזרה ונפלה לפני זה לא  
קרינא צה צו שנאסרה עליו ולקחה  
הלכך תרויהו אסורים וכן לעולם:

מלמד שמגרשה בגט ומחזירה. לאחור שנאשה נעשית כשמתו ואם  
רצה לגרשה מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה: ומחזירה. אם  
רצה להחזיר ולא אמרין מצוה רמא רחמנא עליה ועבדה  
ומהשתא תיקום עליה צאיסור אשת אח (ט) להכי כתיב ולקחה  
לו לאשה דכיון שלקחה נעשית כשמתו לכל דבר: בע"ל  
ברחה. שאם צה עליה יצם אפילו צעל כרתה קנאה  
ויורשה ומטמא לה (ט) ולכל דבר היא אשתו צהך ביאה:  
אין חייבין בית דין. להציא פר על העלם דבר:

יחיד נשיא ומשיח מביאין שעירה. דכתיב צפרק שלח לך צעודת כוכבים ואם נפש וגו' ויולך בכלל נפש אחת כן.  
(צבור) [בבב"ב] מביאים פר ושעיר. דכתיב צפרק שלח לך ואמר לעל (הוריות ז:.) יליף מנינו מעני מה ללחן כ"ד  
אף כן כ"ד (הוריות טו.). נאמר כאן ע"יה. ועוד מה מטמא אשך מטמא עליה (ויקרא ד.) ובאמר דה"ל. לגלות ערוהה  
עליה (שם יט.). יחיד. נמי אינו מביא חטאת אלא על דבר שזדונו כרת דמתן כל מנח' שצמורה וכו'. נשיא. נמי לא יבא  
שעיר אלא על דבר שזדונו כרת ושגגות חטאת דמתן (הוריות טו.). כל מנח' שצמורה שתיצין על זיוון כרת ועל שגגות  
חטאת ימיר מביא כשצה או שעירה וכשא' מביא שעיר דליף מנח' מנח'. ויצ"ל דתחתון בין העליון. יחיד שאל ומשיח  
למנוח חטאת מעליון.

מאי טעמא. כלומר היכי מידרשא היתר מהכא: במקום ע"יה הוא.  
דכתיב לררור למיכר צרה ולא צמקוס אחר: אימא ערוה גופה"ל שלא  
במקום מצוה תשתרי. מדכתיב עליה דקאי נמי אחותה אשה: כ"ל  
שבחייה. אשתן לא תשא אח אחותה: **תרי קראי בתיבי**. מעיקרא  
כתיב לררור דמשמע לא היא ולא  
צרתה והדר כתיב לגלות ערוהה  
דמשמע חדל הוא דאסירא: במקום  
מצוה שתיהן אסורין. כדכתיב עליה  
דמשמע צמקוס עליה: **ואיפוך א"א**  
במקום מצוה היא אסורה וצרתה  
מותרת. דהא עליה אלגות ערוהה  
דמשמע חדל למדרש הכי צמקוס  
עליה הוא דלא אסיר לן אלא חדל  
וקרא לררור אשלא צמקוס מצוה:  
א"כ פ"א יאמר ע"יה. דכלל עליה  
נמי כי קשו לן קראי אהדי משנינן  
להו' מסנה הכי הימירא למלוה  
ואיסורא שלא צמקוס מצוה הלכך  
עליה לחדושי אחת למדרשה אללרור  
ולמיכר צרה צמקוס מצוה כערוה:  
ממאי דהאי ע"יה פ"א יאמר. אכרה  
ולא לערוה (ט) דלמא' למישרי תרויהו  
צמקוס מצוה אחת והכי משמע ואשה  
אל אחותה לא תקח לררור לא היא  
אלא צרה ואם עליה דמקוס מצוה היא  
אפי' צמייה יתקיים (כמו) יצמה יבא  
עליה דייבום: פ"ב ד מיי. צפרק  
ד' אחים (לקמן דף סו: כ.) א"כ חסין שנים  
מהם נשואין שמי אחיות או אשה  
וצמה ומתו ונפלו לפני השלישי הרי  
אלו חוללות ולא מתיצמו. לפי ששתייהן  
זקוקות לו מקדושי שני אחיו וזיקה  
הו' כקצת קדושין ואי מייצם חדל  
מנייהו קנסי צמות זקוקות צמייה  
וזקוקות היא כשמתו אצל חליצה צעיה  
דלא אליס למיחיו כחמות אשה מנח'  
לפטר צלל כלום ומניח צמייה  
רצי שמעון פטור צמייה מן החללה  
ומן הייצום וילפי טעמא (ט) מלררור  
צעיה שפעו צרות זו לזו כגון הכה  
דנעשו האחיות צרות זו לזו בזיקה לא  
יהא לן ליקוחין אפילו צמח מתן:  
א"כ. דהאי ולקחה לגופיה הוא דלמא'  
נימא קרא ולקח מאי ולקחה דמשמע (ט)  
דשמיס נפלו לו מאחיו ואמר רחמנא  
ולקחה לאחת ולא לשתייהן אי קרינא'  
ולקחה צלל חדל מינייהו שרין כל  
חדל מינייהו ואי לא קרינן ולקחה  
צלל חדל מינייהו כגון שהאחת ערוה  
תרויהו אסורין. וצרות צרותיה נמי  
מהכא נפקא דמשנפלה לו צרת ערוה  
מאחיו הראשון ונדחית (ט) הערוה ממנו  
נאסרה עליו עולמית משום אשת אח  
וכשנתיצמה לאחיו השני ולו אשה  
אחרת ומת ומזרה ונפלה לפני זה לא  
קרינא צה צו שנאסרה עליו ולקחה  
הלכך תרויהו אסורים וכן לעולם:

מלמד שמגרשה בגט ומחזירה. לאחור שנאשה נעשית כשמתו ואם  
רצה לגרשה מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה: ומחזירה. אם  
רצה להחזיר ולא אמרין מצוה רמא רחמנא עליה ועבדה  
ומהשתא תיקום עליה צאיסור אשת אח (ט) להכי כתיב ולקחה  
לו לאשה דכיון שלקחה נעשית כשמתו לכל דבר: בע"ל  
ברחה. שאם צה עליה יצם אפילו צעל כרתה קנאה  
ויורשה ומטמא לה (ט) ולכל דבר היא אשתו צהך ביאה:  
אין חייבין בית דין. להציא פר על העלם דבר:

יחיד נשיא ומשיח מביאין שעירה. דכתיב צפרק שלח לך צעודת כוכבים ואם נפש וגו' ויולך בכלל נפש אחת כן.  
(צבור) [בבב"ב] מביאים פר ושעיר. דכתיב צפרק שלח לך ואמר לעל (הוריות ז:.) יליף מנינו מעני מה ללחן כ"ד  
אף כן כ"ד (הוריות טו.). נאמר כאן ע"יה. ועוד מה מטמא אשך מטמא עליה (ויקרא ד.) ובאמר דה"ל. לגלות ערוהה  
עליה (שם יט.). יחיד. נמי אינו מביא חטאת אלא על דבר שזדונו כרת דמתן כל מנח' שצמורה וכו'. נשיא. נמי לא יבא  
שעיר אלא על דבר שזדונו כרת ושגגות חטאת דמתן (הוריות טו.). כל מנח' שצמורה שתיצין על זיוון כרת ועל שגגות  
חטאת ימיר מביא כשצה או שעירה וכשא' מביא שעיר דליף מנח' מנח'. ויצ"ל דתחתון בין העליון. יחיד שאל ומשיח  
למנוח חטאת מעליון.

א) כמות פ. לקמן יט:  
ב) (ט) הוריות ת. ע"ש.  
ג) לקמן שם. (ז) לקמן  
ל.ט. (ח) ע"י לקמן כט:  
ו) ויולך פ"ב שם  
ז) ויולך פ"ב שם  
ח) ויולך פ"ב שם  
ט) ויולך פ"ב שם  
י) ויולך פ"ב שם  
יא) ויולך פ"ב שם  
יב) ויולך פ"ב שם  
יג) ויולך פ"ב שם  
יד) ויולך פ"ב שם  
יט) ויולך פ"ב שם  
יז) ויולך פ"ב שם  
יח) ויולך פ"ב שם  
יט) ויולך פ"ב שם  
כ) ויולך פ"ב שם

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה מאי וכו'  
ולמ"ד ערוה גופה לא  
כריכא:

תורה אור השלם

א) ואשה אל אחותה לא  
תקח לצרור לגלות  
ערוהה עליה פתייה:  
[קראי יח. יח.]  
ב) כי יבאו אחים יחדיו  
וגם אחר מהם יבא אין  
לו לא תהיה אשת  
המת החייה לאיש זר  
תקח. ויא עליה ולקחה  
לו לאשה [קראי יח. יח.]

ליקוטי רש"י

שמגרשה בגט. ולא  
צעי חליצה [לקמן לט.].  
ואינה צריכה חליצה ושם  
כ. ומהחזירה. אם לא רצה  
ולא מיתקרא עליה ושם  
ל.ט. ואם רצה להחזיר  
מחזירה ולא אמרין מצוה  
רמא רחמנא עליה ועבדה  
ומהשתא תיקום עליה  
צאיסור אשת אח (ט) אם  
תרי מילי אשמעינן  
מגרשה בגט ואינה צריכה  
חליצה ואשמעינן שאם  
רצה להחזירה מחזירה  
כשאר אשה (בבב"ב).  
מ"א אשה נפקא. ולקחה  
לצה להחזירה מחזירה  
כשאר אשה (בבב"ב).  
ולקחה  
לי דכתיב לאשה ש"מ הרי  
היא כשמתו [לקמן לט.].  
דכתיב לאשה קרא ימירא  
[בבב"ב שם].  
אין  
הייבין ב"ד. קרנן אלא  
על דבר שזדונו כרת  
ושגגות חטאת ואם ודאי  
דבר שתיצין אשך ודאי  
פטורין דכתיב כשמתו ודאי  
ואם נפש אחת וכו' אין  
הם צלל נפש אחת ועוד  
דשצמח און כהן דין  
העלם דבר שתיצין אשך  
ודאי על המזיד כשגג.  
ובן המשיח. אין מביא  
פר אלא על העלם דבר  
שזדונו כרת ושגגות חטאת  
אצל צמקוס אשך ודאי  
חייב להציא אשך ודאי לפי  
שהוא צלל נפש אחת  
ולהכי השוה לצור דאון  
מביא פר צמקוס אשך אצל  
אשך יבא כדתנן לקמן  
(ט.) אשך ודאי הנשיא  
המשיח והיחיד חייבין  
וצ"ל פטורין [הוריות ח.].

מפני שיר לוף ט.

כ"ל מצוה שבתורה  
שהייבין ע"ל ודונו  
כרת וע"ל שגגות וכו'  
בבב"ב וכו'  
משיח וכו' דכתיב  
פר. כדלמרינן לעיל  
(הוריות ט.) נאמר כאן  
עליה ונאמר להלן לגלות  
ערוהה עליה וכו' ונשיא  
ילפי מנח' יחיד ואם נפש  
ילמוד חטאת מעליון.  
ובעבודת כוכבים





**שם** לרע לרעה מנין כו קשה ני דלמאי נריך קרא ללרה לרעה  
 הא הלרה הנפטרות בלא יבום נשארר לו בליסור אשת  
 אחיו מאציו והוא עמיה ערוה וממילא לרע לרעה היא לרע ערוה  
 לאשת אחיו מאציו וליי, ורשיי כחב כן ממש נדף ח' עיי  
 ד"ה איכ וכי לרבי דלא דריש לרור דמימ לרע לרעה ידעינן  
 כמו דידעינן לרע ערוה מן הקרא ולקחה דעינן דאי צעי נסיב  
 האי ואי צעי נסיב האי, איכ ממילא כשנפלה לו לרע ערוה  
 מאחיו ונדחית ממנו נאסרת עליו עולמית משום אשת אח  
 וכשנתייצמה לאחיו השני וכו אשת אחרת ומת וחזרה ונפנה לפני  
 זה קרינן בזה ולקחה דאי צעי האי אס רב לו משום אשת אח  
 וממילא לרעה היא לרע ערוה ממש וכנ"ל.

**שם** לא העשה שיש בו כרת מי דחי. עיין השו"ת רש"ם חלק  
 יו"ד סימן רל"א.

**רשיי** ד"ה לרע ממאנת וכי כדאיחא צפיקין. דף י"ב ע"א  
 ולי"ע.

**שם** צא"ד גזירה משום ביהו ממאנת. היינו לרע ממאנת אסורה  
 ליבם משום גזירה דלרע ביהו ממאנת דאסורה כיון דלא  
 מיאנה בחיי בעלה כמי"ש חיי"ט במשנה ב'. ואולם אף דגם רשיי  
 פ"י בן בסוגיא (דף ג' ב') דנא למעוטי דאף דאסורה ליבום  
 מי"מ צעי חלילה. מי"מ קשה לי הא להדיא מסקי להלכה דיי"ב  
 ב' דלרע ממאנת מותרת ליבום ואיכ בל למעט דאף דהממאנת  
 אסורה ליבום מי"מ לרעה מותרת ולי"ע.

**שם** ד"ה מחזיר גרושתו וכי שניהם אסורות להיבום. ע"י לקמן  
 דף י"ב ע"א ולי"ע.

**תוס'** ד"ה לפי כו כך לרעה פטורה. להדיא איחא בירושלמי ר"פ  
 יו"ד ומסכתין דלרעה מותרת.

**בא"ד** וי"ל כיון כו ק"ל דאיכ גם לרע י"ל למעוטי פוסה והיינו  
 סוטה לגבי בועל אינה פוטרה לרע לרעה ולע"ג.

**תד"ה** טעמא דכתב רחמנא וכי וחימה לר"י מני"ל. תמיהי על  
 קושייתם הא בודאי גם לס"ד ידעי דאנריך קרא ללרעה  
 אלא דלס"ד משמע מהברייתא דגם ערוה גופא למידי רק מקרא  
 ואיכ שפיר פריך הש"ס הא לערוה ל"ל ללמוד מקרא דאיך מלינו  
 דעשה דוחה ל"ת שיש בו כרת ואי דלכתי למידי ערוה מקרא  
 נמידן מיני דבעלמא דוחה הא זכו אינו מוכח דאף אס גם  
 בעלמא אינו דוחה ליכא יתור בקרא דכא אנריך ללרעה ועי"ג  
 משני רב דהברייתא יליף מקרא רק ללרעה ולע"ג.

**בא"ד** אלא ודאי סבר האי הנא עשה דוחה ל"ת ולי"ג קרא  
 להיתירה. ק"ל דהא זכו אינו מספיק. דלמא להיתירה  
 והיינו יבמה יבא עליה אפי באתות אשה ועלה כתיב ולקחה כיון  
 דלקחה נעשית כאשתו דאפי שנייה לייכא עשה שרי כמו אשת  
 אחיו דעלמא, והי"ל לחוס' לומר בפשיטות אי אמרינן דבעלמא  
 עשה דוחה ל"ת ואיכ נבי דלהיתירה ג"כ נריך קרא לעינן ב"ה  
 שנייה מי"מ לעינן באיסורא נמי נריך קרא לגופי לאסור ביאה  
 ראשונה ושפיר דרשי לאיסורא אבל אס בעלמא אין עשה דוחה  
 כ"ה בכרת ואחי הקרא לדיוקא וגם הוי גז"כ דבעלמא דחי  
 והכא לא דחי נדרש להיתירה ולגופא ודוק.

**דף ד'** ע"א בשומרת יבם הכתוב מדבר ולעבור עליו צעי לאוין.  
 קשה לי על השמעת הרמב"ם והסמ"ג והחינוך לדבר  
 זה דפיצר צ"י לאוין, והא כיון דקיי"ל כרבנן דאנוסת אציו מותרת,  
 ע"כ קרא דלא יגלה לשומרת יבם של אציו ולעבור עליו צ"י לאוין.  
 ונ"ע"ד ללמוד מדברי רשיי לקמן (דף מ"ט ע"א) דלר"ש החימני  
 דיש ממזר מחייבי כריתות מדסמוך ליה לא יבא ממזר, מה"ט  
 גופיה לאו דלא יגלה בשומרת יבם של אציו כתיב לסמוך ללאו  
 דלא יבא ממזר להורות דיש ממזר מחייב, ולר"י יהושע דאין ממזר  
 אלא ממינות צ"ד, וס"ל דלא יבא ממזר קאי על לא יקה או"ש  
 את אשת אציו, ע"כ דלא יגלה אי דמיירי בלנוסת אציו, אי  
 בשומרת יבם של אציו, ולעבור עליו צ"י לאוין (עיי"ש היעב)  
 איכ ע"כ הא דאמרינן בסוגיין ובר"פ נושאתין דלרבנן בשומרת  
 יבם של אציו ולעבור עליו צ"י לאוין, היינו לתרץ אס נימא דס"ל

קושייתם לרע דוקא הא גם לשמואל ק דהא ס"ל דבקדשה  
 וכנסה סתם צעי גט אמאי צהילוניית לא צעי גיטא ולנערך ג"כ  
 לומר דצהילוניית לכ"ע קפדי איכ ממילא גם לרע ל"ק דאחולי  
 אחלי לא עדיף מקדשה סתם וכנסה סתם ודאחולי אחלי היינו  
 דהוי בלא התנה בשעת קדושי אבל בדבר שא"ל חנאי דדיינין  
 גם בסחמא לקפידא גם בקדשה ע"ת וכנסה סתם ל"ל גט וכיון  
 דהכא צהילוניית גם בכלהו סחמא ל"ל גט איכ מאי הקשו מקדשה  
 ע"ת וכנסה סתם ואף למיש הר"ג פ' המדיר דקדשה ע"ת  
 וכנסה סתם גרע מכולם סחמא כיון דחזי דהקפיד להחנות  
 ולא התנה גם בשעת הכנסה הנה מלמד דחוס' בכתובות לא  
 ס"ל כן גם מאי קושיי דלמא באתת גם צהילוניית והתנה בקדושי  
 וכנסה סתם צעי גט והכא מיירי בכלה סתם ואי דזכו גופי  
 קושייתם דלמאי צהילוניית בכלה סחמא לא צעי גיט' זכו לא  
 חלי נדרש דגם לשמואל יקשה כן ולי"ע.

**גם** ק' לי דהא לא מלינו מאן דסובר אהוי וצ"י אמר דק  
 בלשון לא חימא וכי ואי דכוונתם על ר' אלעזר דהמ"ק  
 דקדשה ע"ת ובעל לכ"ע לריבה גט וע"כ פלוגתי בכנסה וגל  
 בעל ועממא דרע משום אחולי ואיכ היכי כ' פלה ואפי לאציו  
 דמפרש טעמא דלא"כ צ"י הא זכו ק' לר' אלעזר דס"ל נכ"ע  
 אמרינן אין אדם עושה בעילתו בעילה זנות ולי"ע.

**בא"ד** ואפי לאציו וכו'. לא ידעתי מני"ל זה דלמא אציו סובר כפי  
 הלכה ברבא (לקמן י"ב) דהייילוניית אפי צהכיר צה אינו  
 פוטרת לרעה ולרע אפי מעטע טעות ס"ל באתת כשמואל דאדם  
 עושה צ"י גם יש לומר לרע אפי דמזניתן בנפלה מהירוסין  
 דלי"ג אי"א עושה בעילתו בעיניה זנת ואדרב' היינו מריוחיס  
 קושייתם מהא דכתובה לא צעי הא גיטא צעי ד"ל דהתם צבעי  
 וכן הא דהמו"א את אשתו והכא מיירי בלא בעל, ולע"ג.

**וחתני** הרבני מוכיחו נ"י אמר מדאמרינן לקמן ג' ע"ב או ס"ל  
 דכדדי משמע דאפשר דרע סבר כרצ אפי ועי"ג שפיר  
 הקשו דהא לרע דס"ל דאי"א עושה צ"י ע"כ דלא ס"ל נדרש  
 אפי וק"ל.

**תד"ה** ואי אהי יכול לומר וכי דליכא נמימר משום דרי יודא  
 נמנו נכאורה ק' מה ברייתו בזה דלא יקשה על מחגי  
 הא לר"י משכחת חמותו ממאנת ומכ לי אס משכחת לר' ישמעאל  
 או לר' יודא ואולי י"ל דלר"י י"ל דס"ל כרע"ק דחמותו אחר  
 מיתת ביהו אינה צשריפה ואף דתוס' כ' לקמן דמי"מ כרת איכא  
 מי"מ אינו הכרח לכך אבל מדרי ישמעאל שפיר ק' דלר"י לשיטתו  
 דהיא צשריפה בודאי משכחת חמותו ממאנת ועי מהרש"א וק"ל.  
 דף ג' ע"א אס אהי אומר חוללת מחיבתא. לקמן דף ג"ה ע"א  
 קדושין דף ס' ע"א.

**שם** כל העולה ליבום כו, (ע"י בזה בחשו ח"ב ס' מ"ב).  
**שם** מנינא דרישא (דקתני ט"ו נשים פוטרות לזוהיבן) למעוטי  
 מאי ומנינא דסיפא למעוטי מאי, למעוטי דרע (דאית ליה  
 לרע סוטה פטורה) ודרע אפי (דאיה גיה לרע אינונית פטורה).  
 קשה לי למיש החוס' פ"ק דגיטין (דף ה' ע"א) ד"ה צשניסת,  
 דלא שייך לומר מנינא למעוטי, מאי דבלא"ה לא מלי למחשביה,  
 וכיכ צ"י כל היד (נדה דף י"ה ע"ב) ד"ה האמר, והרי הכא  
 לא מלי למחשביה כיון דאין צלרת לרעה. ולומר דרע לא ס"ל  
 להא, אלא דאף מה שאינה צלרת לרעה ראוייה למחשביה מי"מ  
 חוקשי דהא אמרינן בסמוך, ואי לא ס"ל כדדדי חדא למעוטי  
 דחבריה, והדר מקשינן לרע ולר"א ליהנינוכו (במתניתין לרע סוטה  
 ואילונית צדדי הנך) ומשני לפי שהינן צלרת לרעה איכ לכל אחד  
 מאי דלא חשיב דינא דידיה על כהן משום דאינה צלרת לרעה  
 ואיכ האיך אמרינן דמנינא למעוטי דחבריה הא בלא"ה לא מלי  
 למחשביה.

**רשיי** ד"ה הי"א מיתנן הל"ה וכי וכל היכא דאמריי. ע"י לקמן דף  
 כ"א ע"א ולע"ק.

**ע"ב** לפי שאינה צלרת לרעה. נקמן דף י' ע"ב.